

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2011-11-23
Meddelad i
Linköping

Mål nr
5519-11
Enhet 2

SÖKANDE

Kinnarps Interior Mälardalen AB, 556631-4869
Lysgränd 3
721 30 Västerås

Ombud: Advokaten Thomas Svedberg och jur.kand. Pernilla Larsson
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 684, 551 19 Jönköping

MOTPARTER

1. Katrineholms kommun
641 80 Katrineholm

2. Flens kommun
642 81 Flen

3. Vingåkers kommun
643 80 Vingåker

4. Kommunernas bolag och stiftelser

Upphandlare: Katrineholms kommun
Ekonomi och Upphandlingskontoret, 641 80 Katrineholm

KONKURRENSVERKET	
2011-11-24	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen, i den del som avser området skol- och förskolemöbler, får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Rättelsen ska bestå i att anbudet från Form o Miljö Sweden AB inte ska beaktas vid utvärderingen avseende området skol- och förskolemöbler.

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning i övrigt.

Dok.Id 62856

Postadress Box 406 581 04 Linköping	Besöksadress Brigadgatan 3	Telefon 013-25 10 00 E-post: forvaltningsratten@linkoping@dom.se	Telefax 013-25 11 40	Expeditionstid måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00
--	--------------------------------------	---	--------------------------------	--

BAKGRUND

Katrineholms, Flens och Vingåkers kommuner med kommunala bolag och stiftelser (kommunerna) genomför i samverkan en offentlig upphandling av ramavtal avseende dels skol- och förskolemöbler, dels kontorsmöbler, dels miljömöbler (dnr KS/2011:215-054). Upphandlingen genomförs av Katrineholms kommun. Vid upphandlingen används öppet förfarande. Det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för kommunerna ska antas.

Kommunerna har enligt e-postmeddelande den 24 augusti 2011 beslutat att anta som leverantörer Form o Miljö Sweden AB (Form o Miljö) för området skol- och förskolemöbler, Thule Möbler AB (Thule) för området kontorsmöbler och Mixa Inredningar AB för området miljömöbler.

ANSÖKAN M.M.

Kinnarps Interior Mälardalen AB (Kinnarps) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbuden från Form o Miljö och Thule inte ska beaktas avseende områdena skol- och förskolemöbler respektive kontorsmöbler. I andra hand yrkar Kinnarps att upphandlingen ska göras om.

Kommunerna motsätter sig bifall till Kinnarps ansökan.

Förvaltningsrätten har berett Form o Miljö tillfälle att yttra sig i målet.

Form o Miljö anser att förvaltningsrätten ska avslå Kinnarps yrkande om rättelse avseende det egna anbudet och området skol- och förskolemöbler.

ÅBEROPADE OMSTÄNDIGHETER

Kinnarps

För området skola under position 2 efterfrågar kommunerna en elevstol som ska vara stapelbar. Form o Miljö har offererat stolen Elvan. Denna stol i den höjd som efterfrågats har fotstöd och kan därför inte staplas vilket framgår av Form o Miljös produktkatalog. Stolen uppfyller därmed inte det uppställda kravet.

Form o Miljö har påstått att stolen Elvan har en ny design på fotstödet som gör att den är stapelbar. Detta framgår dock inte av den bilaga 1 som bolaget åberopar. Tvärtom har vid kontakt med Form o Miljö erhållits uppgift om att stolen med fotstöd inte är stapelbar. Av Form o Miljös hemsida den 4 oktober 2011 framgår att stolen utan fotstöd är stapelbar vilket således visar att stolen med fotstöd inte går att stapla. I den höjd som efterfrågats av kommunerna ingår fotstöd.

Inom området skola har vidare under position 5 och 6 efterfrågats bord i två storlekar med ställbara höjder. Form o Miljö har här offererat bordet Combi med måtten 120 x 70 till priset 888 kr och med måtten 140 x 80 till priset 1 000 kr.

Av Form o Miljös produktkatalog framgår att bordet Combi inte är ställbart för det pris som offererats vilket innebär att det inte uppfyller kravet i förfrågningsunderlaget på att alla möbler som offereras ska finnas med på leverantörens officiella prislista. Bordet är visserligen ställbart om man väljer det som tillval men priset skulle då blivit ett annat. Priset enligt prislistan för de efterfrågade måtten i laminat blir då 1 342 kr respektive 1 482 kr. Med Form o Miljös angivna rabattsats skulle det offererade priset rätteligen ha angivits till 1 074 kr respektive 1 186 kr. Bordet uppfyller därmed i vart fall inte kravet på att angivet pris ska stämma överens med officiell prislista.

Beträffande bordet Combi finns i bilagan som Form o Miljö åberopat ingen uppgift som styrker påståendet att höj- och sänkbarhet skulle ingå som standard. Tvärtom anges det tydligt att bordet finns i sex fasta höjder och att ställbarhet är ett tillval mot pristillägg.

Kommunerna har efterfrågat ett bord med ställbar höjd 72–80 cm. På Form o Miljös hemsida anges det aktuella bordet med en fast höjd, 720 mm. Det finns ingen uppgift om att bordet kan ställas i olika höjder vilket är mycket märkligt om detta skulle vara standard. Påståendet om ställbarhet till det offererade priset förefaller därför vara en efterhandskonstruktion.

Kommunerna har också för området skola under position 13 efterfrågat en stol med klädd sits. Form o Miljö har offererat stolen Elin. Av utdrag ur Form o Miljös produktkatalog framgår att stolen Elin är en stol i massiv björk. Den har inte klädd sits och sådan finns inte heller som tillval. Form o Miljös offererade stol uppfyller därmed inte skall-kravet.

Form o Miljö bekräftar att den offererade stolen Elin inte finns med efterfrågad klädd sits. Det är oklart om stolen kan tillverkas. Enligt skall-kravet för produktspecifikationen till anbudsblanketten ska det dessutom hänvisas till offererade produkter med sid- och produktnummer i broschyrmaterial, som ska bifogas. Av anbudsinbjudan framgår också att alla möbler som offereras ska finnas i leverantörens prislista, som ska bifogas anbudet.

Form o Miljö har offererat en stol som ännu inte finns. Den fanns således inte heller med i det broschyrmaterial eller den prislista som bolaget bifogade anbudet. Alldeles oavsett om Form o Miljö kan leverera stolen Elin klädd till dess avtalet träder i kraft har anbudet inte uppfyllt ställda skall-krav. Detta läks inte av Form o Miljös eventuella försäljningsvillkor.

Slutligen har kommunerna för området skola under position 14 efterfrågat en stol i olika höjder. Av utdrag ur Form o Miljös produktkatalog framgår

att den stol som offererats av detta bolag, Rio, inte finns i mer än en höjd. Inte heller denna produkt stämmer alltså överens med vad som efterfrågats.

Genom att utvärdera Form o Miljös anbud trots att det uppenbarligen inte uppfyller flera ställda krav har kommunerna brutit mot LOU och de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna. Kinnarps har tilldelats det näst högsta antalet poäng efter Form o Miljös anbud. Om kommunerna vid kvalificeringen följt förfrågningsunderlaget hade Form o Miljös anbud förkastats och Kinnarps anbud varit det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Kinnarps har därför lidit skada av kommunernas agerande. Eftersom bristen inte uppkommit i det konkurrensuppsökande skedet ska rättelse ske på så sätt att Form o Miljös anbud inte beaktas avseende området skol- och förskolemöbler.

Genom att kommunerna medgett Kinnarps invändningar avseende skol- och förskolemöbler är det klarlagt att Form o Miljö inte ska få delta i en eventuell ny utvärdering.

När det gäller området kontorsmöbler har Thule för leverans av kontorsstolar angett stolar från flera andra leverantörer. Vissa levereras omonterade och kräver således i dessa fall montage. Även för arbetsbelysning har Thule angett tre externa tillverkare. Eftersom Thule inte enbart levererar egna produkter innebär det, med Thules leveransvillkor, att kommunerna inte kan få leverans och montage samtidigt för samtliga produkter utan kostnader för kommunerna.

Kommunerna har således byggt sin uppfattning att Thules anbud stämmer överens med ställda krav på ett felaktigt antagande. Trots att kraven på frakt och montage gäller samtliga leveranser har kommunerna uppenbarligen inte beaktat allt som omfattas av upphandlingskontraktet. Eftersom Thules anbud brister avseende skall-kravet att frakt och montage ska ingå i angivna

priser avseende allt som upphandlingskontraktet omfattar skulle anbudet inte ha utvärderats.

Det ska i detta sammanhang noteras att Thule har lämnat anbud även för området miljömöbler och där angett 13 andra tillverkare. Trots detta har anbudet utvärderats vilket visar på det ohållbara i kommunernas resonemang.

Kommunerna synes felaktigt ha utgått från att Thule endast kommer att leverera egna produkter och att Thule därmed uppfyller skall-kravet. Av Thules anbud framgår att Thules egentillverkade möbler levereras förmonterade. För övriga produkter, dvs. produkter från andra tillverkare, gäller dock andra förutsättningar. Thule har dessutom i sin förteckning över fabrikat angett ett antal andra tillverkare. För att Thules anbud ska uppfylla skall-kravet har kommunerna således tolkat in en felaktig förutsättning.

Thules angivna leveransvillkor innebär att leverans och montage inte kommer att ske samtidigt eller att kommunerna tvingas betala en extra leveranskostnad. Thules anbud avviker därmed från vad som efterfrågats i upphandlingen. Det skulle strida mot likabehandlingsprincipen att låta anbudet delta i utvärderingen på dessa villkor eftersom Thules offererade priser uppenbarligen inte omfattar fraktkostnader, vilket övriga anbudsgivare varit tvungna att ta hänsyn till när de bestämt sina priser.

Genom att utvärdera Thules anbud, trots att det uppenbarligen inte uppfyller kravet på att offererade priser ska inkludera fraktkostnader och montage, har kommunerna brutit mot LOU och de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna. Kinnarps har tilldelats det näst högsta antalet poäng efter Thules anbud. Om kommunen vid kvalificeringen följt förfrågningsunderlaget hade Thules anbud förkastats och Kinnarps anbud varit det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Vid kvalificering och utvärdering är det anbudet som ska bedömas. Det saknar betydelse vad Thule eventuellt skulle acceptera i ett upphandlingskontrakt.

Kinnarps har lidit skada av kommunens agerande. Eftersom bristen inte har uppkommit i det konkurrensuppsökande skedet ska rättelse ske på så sätt att Thules anbud inte beaktas avseende området kontorsmöbler.

Angående den utvärderingsmodell som kommunerna använt finns det inte något generellt förbud mot att använda referenser i utvärderingsfasen så länge dessa är ägnade att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. De frågor som referenterna ska svara på får inte strida mot de grundläggande principerna om t.ex. likabehandling och transparens.

De referensfrågor som ställts i upphandlingen hänför sig till anbudsgivarens kvalifikationer samt tekniska och yrkesmässiga kapacitet och inte till föremålet för upphandlingen. Anbudsutvärderingen har därför påverkats av ovidkommande hänsyn och strider mot de grundläggande kraven i 1 kap. 9 § LOU.

Av de gemenskapsrättsliga principerna om likabehandling, förutsebarhet och transparens följer att ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Vidare ska en utvärderingsmodell vara så utformad att den leder till ett rättvisande resultat, dvs. att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas.

Referenternas poängsättning har viktats högre än priset och därför haft stor betydelse för upphandlingens resultat. Det har dock inte på något sätt framgått för referenter eller anbudsgivare hur poängsättningen skulle ske eftersom förfrågningsunderlaget helt saknar uppgifter om vad som krävs för de olika poängnivåerna. Att poängskalan är odefinierad medför ett så stort

utrymme för godtycklighet hos referenterna att leverantörerna inte kunnat förutse vad som skulle tillmätas betydelse vid anbudsprövningen. Av samma skäl är det också omöjligt att avgöra om referenterna utgått från likartade måttstockar när de satt sina betyg. Bedömningen är helt subjektiv.

En så bristfälligt formulerad utvärderingsmodell strider mot principerna om transparens och likabehandling vilket innebär att upphandlingen inte är förenlig med LOU. Det är omöjligt att säga vem som skulle ha vunnit upphandlingen om kommunerna agerat i enlighet med LOU.

Vad gäller skada har Kinnarps visserligen fått högsta betyg från referenterna men skadan beror inte bara på det egna betyget utan även på om övriga anbudsgivare fått för höga betyg. Eftersom det helt saknas riktlinjer för vad som krävs för de olika betygsnivåerna är betygssättningen högst slumpmässig och vilar på respektive referensgivares subjektiva bedömning. Det är därför omöjligt att säga om betygssättningen är rättvisande eller om skillnaderna mellan olika betyg skulle vara större eller mindre. Kinnarps har därmed lidit eller i vart fall riskerat att lida skada.

Kommunernas användning av referenser har påverkat utgången i upphandlingen. Vid skadebedömningen kan man inte bortse från det felaktiga momentet. Det sätt på vilket förfrågningsunderlaget och utvärderingsmodellen presenterats har haft betydelse för dels hur befintliga anbudsgivare har utformat sina anbud, dels potentiella anbudsgivares vilja att över huvud taget delta i upphandlingen. Hur anbudsgivarna hade utformat sitt anbud om inte referensbedömningen funnits med i utvärderingen kan inte någon känna till.

Sammanfattningsvis har kommunerna för två av upphandlingens tre områden antagit anbudsgivare vars anbud uppenbarligen inte uppfyller de krav som ställts upp. De vinnande anbuden för dessa områden skulle rätteligen ha förkastats. Kinnarps har därmed lämnat in det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet för dessa områden.

För det fall att förvaltningsrätten inte skulle finna att det brister i Form o Miljös respektive Thules anbud, gör Kinnarps gällande att utvärderingsmodellen felaktigt har innehållit kriterier som hör hemma i kvalificeringsfasen samt att grunderna för referenternas betygsättning varit så otydliga att risken för godtycklighet varit så stor att modellen strider mot principen om transparens och likabehandling. Eftersom bristerna är hänförliga till utformningen av förfrågningsunderlaget ska upphandlingen göras om.

Kommunerna

Vad avser skol- och förskolemöbler vitsordar kommunerna att det föreligger brister i utvärderingen. Kommunen har genomfört en kontroll av ställda krav men har i vissa fall missat eller missförstått ingivna anbud.

Kommunerna förutsätter att förvaltningsrätten utgår från Form o Miljös yttrande vad avser området skol- och förskolemöbler.

Rörande kontorsmöbler har Thule i anbudet angivit tre olika leveransvillkor där punkten 1 uppfyller kraven enligt förfrågningsunderlaget. Eftersom anbudet endast avser Thules egna möbler och möbler från andra leverantörer inte är aktuella för leverans har kommunerna ansett att Thules anbud stämmer överens med kraven i underlaget och de handlingar Kinnarps hänvisar till. Thules anbud innebär att leverans och montering kommer att ske samtidigt och utan extra kostnader.

Kinnarps hänvisningar till olika underleverantörers hemsidor och broschyrer saknar helt relevans eftersom Thule är avtalspart och därmed ansvarig för att produkterna är monterade vid leverans. Hur Thule sköter sin logistik inklusive eventuella praktiska uppgörelser med leverantörer saknar betydelse för kommunerna så länge ställda krav uppfylls. Monteringskravet gällde enbart möbler och inte belysning.

Tidigare upphandling genomfördes år 2007 och medgav alternativa leverantörer. Både Kinnarps och Thule antogs. Trots att Kinnarps hade en lokal representation och Thule hade kontor i Kungsör medförde Kinnarps brist på kompetens avseende möblering, återkopplingar och andra tjänster att den kommunala organisationen vände sig till Thule som uppfattades som mer kompetent. Kommunerna har därför ställt höga krav på efterfrågade tjänster. I detta fall har Kinnarps dock erhållit högsta poäng från referenterna. Kommunerna har därför svårt att se hur poängsättningen påverkat Kinnarps negativt.

Då upphandlingen även avser tjänster i form av rådgivning och möbleringsförslag anser kommunerna att de ställda frågorna är relevanta och att det som utvärderats är Kinnarps uppfyllande av nämnda tjänster.

Kriterierna för anbudsutvärderingen i 12 kap. 1 § LOU är inte en uttömmande exemplifiering av tillåtna kriterier. Kommunerna kan tillämpa kriterierna rådgivning och möbelförslag eftersom de är ägnade att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Syftet med kriterierna är således att jämföra de olika anbudena, inte att kontrollera att anbudsgivarna på ekonomiska eller tekniska grunder är i stånd att genomföra kontraktet.

Kinnarps invändning mot referenternas poängsättning kan lämnas utan avseende då referensblanketten har en utformning som är lätt att förstå och alla leverantörer behandlats på samma sätt vid utvärderingen. Referenser innebär alltid en viss form av subjektivitet då de är andra kunders bedömningar. Kinnarps, som erhållit full poäng, har haft fördel av att referenser viktats högt och har därför inte lidit skada i detta avseende. Att referenser kan tillämpas i samband med anbudsutvärderingen slogs fast i Kammarrätten i Göteborgs dom den 3 februari 2009 i mål nr 7332-08.

Kommunernas utvärderingsmodell håller sig inom gränserna för vad som enligt 1 kap. 9 § LOU måste accepteras. Den bygger inte på någon fri pröv-

ningsrätt eller andra helt skönsmässiga metoder. Metoden är konventionell och i linje med vad Högsta förvaltningsdomstolen uttalat i RÅ 2002 ref. 50.

Thule hade i förhållande till Kinnarps fått högre poängmarginal om de kontroversiella kriterierna inte hade tillämpats. Kriterierna har således använts på ett korrekt sätt. Även om kriterierna inte fått tillämpas har Kinnarps i vart fall inte lidit någon skada.

Form o Miljö

Kinnarps har gjort gällande att stolen Elvan inte är stapelbar på grund av fotstödet utformning på den stolshöjd som efterfrågas. Detta stämmer dock inte eftersom stolen Elvan genom sin nya design på fotstödet är stapelbar och därmed uppfyller det aktuella skall-kravet.

Avseende bordet Combi har Kinnarps anfört att detta inte är ställbart för det pris Form o Miljö offererat och att det därmed inte uppfyller kravet på att pris ska stämma överens med officiell prislista. Eftersom flertalet kunder har önskemål om att få en viss höj- och sänkbarhet på sina bord har detta lagts in som standard i priserna i den officiella produktkatalogen. Det innebär att det inte sker något pristillägg på justerbarhet med 100 mm. Den av Form o Miljö offererade produkten uppfyller således skall-kraven.

Enligt prislistans försäljningsvillkor har Form o Miljö rätt att ändra på produkter och att produktutveckla under gällande katalogperiod. Form o Miljö kommer således att kunna offerera stolen Elin med klädd sits till dess avtalet träder i kraft.

Slutligen anför Kinnarps att stolen Rio inte finns i flera höjder enligt den officiella prislistan. Här ska påpekas att leverantören av Rio tillverkar den i olika höjdstorlekar. Form o Miljö har i den officiella produktkatalogen tagit in en stol med standardhöjd men det framgår tydligt att Form o Miljö har

denna stol i sitt standardsortiment då det i anbudet lämnats rabatt på leverantörens samtliga produkter.

Sammanfattningsvis har LOU inte överträtts. Form o Miljö uppfyller samtliga skall-krav. Kinnarps kan därmed inte lida eller riskera att lida skada. Det saknas därför förutsättningar för förvaltningsrätten att ingripa i upphandlingen i enlighet med Kinnarps förstahandsyrkande avseende området skol- och förskolemöbler.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 1 kap. 9 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Det framgår vidare att principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet ska iakttas vid upphandlingar.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt lagens 16 kap. 5 § besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet RÅ 2009 ref. 69 uttalat bl.a. att i mål om ingripande enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat.

Användning av referenser

Kinnarps har beträffande referenser gjort gällande att utvärderingsmodellen innehållit kriterier som hör hemma i kvalificeringsfasen och att grunderna

för referenslämnarnas betygssättning varit så otydliga att det funnits stor risk för godtycklighet vilket medfört att principerna om transparens och lika-behandling åsidosatts. Vidare har anbudsutvärderingen enligt Kinnarps påverkats av ovidkommande hänsyn. Enligt Kinnarps är det omöjligt att säga om betygssättningen varit rättvisande eller om skillnaderna mellan olika betyg skulle ha varit större eller mindre. Kinnarps anser sig ha lidit eller riskerat lida skada till följd av det sätt på vilket kommunerna använt referenser. Kommunerna har i denna del anfört att Kinnarps tilldelats högsta poäng och inte lidit någon skada samt att Kinnarps i förhållande till Thule hade haft nackdel av om kriterierna inte tillämpats.

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte finns något hinder mot att använda referenser i utvärderingsfasen så länge dessa är ägnade att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Av EU-domstolens avgörande i mål C-532/06, Lianakis, framgår att kriterier som huvudsakligen avser vilken erfarenhet och vilka kvalifikationer och resurser anbudsgivaren förfogar över för att säkerställa ett gott utförande av projektet i fråga inte kan anses utgöra utvärderingskriterier.

I förfrågningsunderlagets anbudsfrågan anges i här aktuellt avseende följande.

1.11.8 Värderingsgrunder vid prövning av anbud

Vid bedömning av det mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet kommer följande kriterier att tillmätas betydelse i viktordning enligt nedan:

Referenser	60 %
Pris	40 %

Leverantören skall lämna minst tre referenser. Det vi vill kolla med referenser är vilken typ av service kontoret gör, bemötande mm. Referenser som anges skall vara kopplade till de kontor som lämnar anbud. Är referenserna kunder åt andra kontor men ingår i samma kedja är dessa ej godkända.

Enligt förfrågningsunderlagets blankett för referensintyg skulle anbudsgivaren ange vilken grad den instämde i angivna påståenden genom att markera något av alternativen 0, 2, 4, 6, 8 eller 10. Om man inte alls instämde skulle

alternativet 0 markeras och om man helt instämde skulle 10 markeras.

Påståendena är:

- Leverantören har funnits tillgänglig för mottagande av beställningar.
- Leverantören bemöter oss kunnigt och seriöst.
- Leveranserna har kommit enligt avtalad tid.
- Leverantören har varit duktig på att komma med lösningar och förslag när beställaren önskat.
- Leverantören har tagit emot reklamationer enligt överenskommelse.
- Leverantören upplevs som en seriös avtalspartner.
- Jag kommer med stor sannolikhet anlita leverantören igen.
- Fakturorna har alltid varit korrekta.

Enligt förfrågningsunderlaget ska referensgivaren således utifrån sina erfarenheter av anbudsgivaren sätta poäng på denne i angivna hänseenden. Förvaltningsrätten finner att användning av referenser i enlighet med förfrågningsunderlaget huvudsakligen hänför sig till anbudsgivarens förmåga och att referenserna inte är ägnade att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Mot denna bakgrund får såväl utvärderingsmodellen som tillämpningen av densamma anses vara oförenliga med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU.

Förutom att upphandlande myndigheten åsidosatt 1 kap. 9 § LOU krävs för åtgärd enligt lagens 16 kap. 5 § att den leverantör som ansöker om överprövning har lidit eller kan komma att lida skada till följd av felaktigheten.

Kinnarps, vars anbud har erhållit flest antal poäng avseende referenser, har inte påstått att de anbud som antagits av kommunerna förtjänat färre poäng än de erhållit. Inte heller har Kinnarps lagt fram någon utredning som visar att det lidit eller kan komma att lida skada. Det saknas därför skäl att på talan av Kinnarps i denna del vidta någon åtgärd enligt 16 kap. 5 § LOU.

Kontorsmöbler

Kinnarps har påstått att Thules anbud avviker från vad som efterfrågats i upphandlingen genom att i anbudet angivna alternativa leveransvillkor inne-

bär att leverans och montage inte kommer att ske samtidigt eller att kommunerna tvingas betala en extra leveranskostnad. Vidare har Kinnarps under hänvisning till bl.a. produktbeskrivning framhållit att kontorsstolar och arbetsbelysning i Thules anbud kommer från andra leverantörer och att dessa är omonterade. Om kommunerna vid kvalificeringen följt förfrågningsunderlaget hade enligt Kinnarps Thules anbud förkastats och Kinnarps haft det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Kommunerna anser att ett av de alternativa leveransvillkoren i Thules anbud uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget eftersom anbudet endast avser Thules egna möbler och några andra möbler inte är aktuella för leverans. Enligt kommunerna innebär Thules anbud att leverans och montering kommer att ske samtidigt och utan extra kostnader. Kravet på montering vid leverans avser enligt kommunerna inte annat än möbler.

Av 11 § i förfrågningsunderlagets avtalsförslag framgår de leveransvillkor som ska gälla under avtalstiden. Dessa är "[f]ritt levererat, monterat, inburet och uppställt på plats till beställningsadressen, inklusive emballage".

Enligt 12 § i avtalsförslaget ska monteringskostnad avseende möbler ingå i angivna priser.

I "Frågor och svar" rörande 11 och 12 §§ i avtalsförslaget redovisas frågan "Avses att montering skall utföras i samband leverans" och svaret "Ja, gällande möbler".

Enligt förfrågningsunderlagets produktspecifikation ska pris anges som nettopriser inklusive kostnader för frakt och montage.

Det av Thules tre alternativa leveransvillkor som enligt kommunerna uppfyller skall-kravet stadgar: "Fritt levererat, monterat, inburet och uppställt på plats samt omhändertagande av emballage. Produkterna från olika leverantörer levereras vid olika tillfällen direkt till kund vilken svarar för kontroll

av mottaget gods och informerar Thule när samtliga produkter mottagits. När samtliga produkter är på plats monterar Thules montörer, ställer upp på plats och omhändertar emballage. Detta sker fritt enligt de offererade villkoren för respektive rumsmöblering och fabrikat som anges i detta anbud.”

Thule har i bilaga till anbudet upplyst: ”Thules egentillverkade produkter levereras förmonterade och endast emballerade i filter, arbetsstolar levereras förmonterade. Övriga produkter så långt det är möjligt förmonterade eller i emballage som resp. leverantör har försett produkten med.”

Förvaltningsrätten finner att det enligt förfrågningsunderlaget ställs krav dels på att möbler ska levereras och monteras utan extra kostnad för beställaren, dels på att montering av möbler ska ske i samband med leverans.

Annat har inte kommit fram i målet än att Thule i sitt anbud, bortsett från arbetsstolar, endast erbjudit möbler av egen tillverkning. Av innehållet i handlingarna som hör till Thules anbud får anses framgå att av Thule tillverkade möbler ska levereras och monteras vid leverans och att detta ska ske utan extra kostnad för beställaren. Vidare får anses framgå att detta ska gälla även för arbetsstolar som tillverkats av annan än Thule. Mot denna bakgrund medför vad Kinnarps åberopat inte att kommunerna brutit mot någon bestämmelse i LOU eller mot de gemenskapsrättsliga principer som ligger till grund för lagstiftningen. Skäl för ingripande enligt lagen saknas således avseende området kontorsmöbler.

Skol- och förskolemöbler

Kinnarps har påstått att Form o Miljös anbud inte uppfyller samtliga uppställda skall-krav avseende offererade produkter inom området skol- och förskolemöbler. Om kommunerna vid kvalificeringen följt förfrågningsunderlaget hade enligt Kinnarps Form o Miljös anbud förkastats och Kinnarps haft det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Kommunerna

medgav inledningsvis att det förelåg brister i utvärderingen men anslöt sig sedan till Form o Miljös invändningar mot Kinnarps påståenden.

Elevstol med en fast sitthöjd på ca 65 cm

Enligt förfrågningsunderlagets anbudsblankett efterfrågar kommunerna en elevstol i angiven höjd som kan staplas.

Form o Miljö har i sitt anbud erbjudit stolen Elvan.

Kinnarps gör under hänvisning till Form o Miljös produktkatalog och hemsida gällande att stolen Elvan inte kan staplas och att den därför inte uppfyller kravet. Form o Miljö hänvisar till produktblad och invänder att detta inte stämmer eftersom stolen Elvan genom ny design på fotstödet är stapelbar.

Förvaltningsrätten finner att av i målet framlagt underlag framgår att stolen Elvan i efterfrågad höjd inte är stapelbar. Form o Miljös anbud uppfyller därför inte uppställt krav avseende elevstol med en fast sitthöjd på ca 65 cm.

Bord i två storlekar med ställbara höjder

Enligt förfrågningsunderlagets anbudsblankett efterfrågar kommunerna bord med ställbar höjd 72–80 cm i två storlekar.

Enligt förfrågningsunderlagets anbudsfrågan ska alla möbler som offeras finnas med i leverantörens officiella prislista. I förfrågningsunderlagets anbudsblankett anges att produkterna ska hänvisas till broschyrmaterial. Av ”Frågor och svar” framgår att anbudsgivaren är bunden till samma rabattsats för nettoprissatta produkter som för övriga produkter.

Form o Miljö har i sitt anbud erbjudit bordet Combi till ett pris av 888 kr för det mindre bordet respektive 1 000 kr för det större bordet samt en rabattsats på 20 procent.

Kinnarps gör gällande att det av Form o Miljös produktkatalog och hemsida framgår att bordet Combi inte är ställbart till det pris som offererats och att detta innebär att anbudet inte uppfyller skall-kravet. Även om bordet mot pristillägg görs ställbar genom tillval är enligt Kinnarps i vart fall inte det kravet uppfyllt som innebär att angivet pris ska stämma överens med officiell prislista. Enligt Form o Miljö är bordet justerbart till de priser som anges i den officiella produktkatalogen.

Förvaltningsrätten finner att det av i målet framlagt underlag framgår att bordet Combi inte har justerbar höjd till det pris som angetts i Form o Miljös anbud och den officiella prislistan. Form o Miljös anbud uppfyller därför inte uppställt krav avseende bord med justerbar höjd.

Stol med klädd sits

Enligt förfrågningsunderlagets anbudsblankett efterfrågar kommunerna en stol med klädd sits.

Form o Miljö har i sitt anbud erbjudit stolen Elin.

Kinnarps framhåller under hänvisning till Form o Miljös produktkatalog att stolen Elin är en stol i massiv björk utan klädd sits och att sådan sits inte kan erhållas som tillval. Enligt Kinnarps uppfyller den offererade stolen därmed inte skall-kravet. Inte heller är enligt Kinnarps kravet på hänvisning till broschyrmaterial och bifogad prislista uppfyllt. Form o Miljö säger sig enligt prislistans försäljningsvillkor ha rätt att under gällande katalogperiod utveckla och ändra produkter. Stolen Elin kommer enligt Form o Miljö därför att finnas med klädd sits till dess avtalet träder i kraft.

Förvaltningsrätten finner att det av i målet framlagt underlag framgår att stolen Elin inte finns med klädd sits. Även om den skulle kunna finnas för leverans vid avtalsstart har Form o Miljö i sitt anbud inte kunnat hänvisa till broschyrmaterial. Stolen har inte heller kunnat finnas med i Form o Miljös officiella prislista som skulle bifogas anbudet. Form o Miljös anbud uppfyller därför inte uppställt krav avseende stol med klädd sits.

Stapelbar stol i olika höjder

Enligt förfrågningsunderlagets anbudsblankett efterfrågar kommunerna en stapelbar stol i olika höjder.

Form o Miljö har i sitt anbud erbjudit stolen Rio.

Kinnarps gör under hänvisning till Form o Miljös produktkatalog gällande att stolen Rio endast finns i en höjd och att stolen därför inte motsvarar det som efterfrågas. Form o Miljö invänder att stolen Rio tillhandahålls i olika höjder även om den i den officiella produktkatalogen finns i endast en höjd. Enligt Form o Miljö framgår det tydligt att stolen finns i standardsortimentet eftersom man i anbudet lämnat rabatt på tillverkarens hela prislista.

Förvaltningsrätten finner att det av i målet framlagt underlag framgår att stolen Rio erbjudits i olika höjder i enlighet med förfrågningsunderlaget och att Form o Miljös anbud därmed uppfyller kravet avseende stapelbar stol i olika höjder.

Sammanfattning och åtgärd

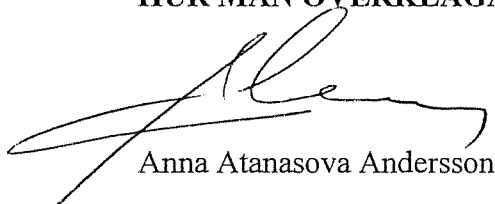
Enligt förvaltningsrätten har kommunerna brutit mot LOU och de gemenskapsrättsliga principerna som ligger till grund för lagstiftningen genom att utvärdera Form o Miljös anbud, trots att det i flera fall inte uppfyllt i förfrågningsunderlaget ställda krav. Detta innebär att Kinnarps, vars anbud

efter Form o Miljös anbud varit det ekonomiskt mest fördelaktiga, har lidit skada. Förutsättningar för åtgärd enligt 16 kap. 5 § LOU föreligger därmed beträffande området skol- och förskolemöbler.

De av förvaltningsrätten konstaterade felaktigheterna, som inte hänför sig till det konkurrensuppsökande skedet, är sådana att upphandlingen, i den del som avser området skol- och förskolemöbler, bör få avslutas sedan rättelse har gjorts. Rättelsen ska bestå i att Form o Miljös anbud inte ska beaktas vid utvärderingen avseende området skol- och förskolemöbler.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D LOU).

Anna Atanasova Andersson

Föredragande: Magnus Wickström

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1D LOU